

5. Tofler E. The third wave / E. Tofler. – St. Petersburg : Piter, 1980. – 327 p.
6. Zosimova Zh. S. Definition of the unstable external environment at the enterprise [Electronic resource] / Zh. S. Zosimova. – access mode: http://www.rusnauka.com/30_NNM_2012/Economics/10_119405.doc.htm.
7. Smolin I.V. System of strategic planning of development of the enterprise: the abstract of the thesis on a competition of a rank of the Doctor of Economic Science : speciality 08.06.01 — Economy and Management of the Enterprises / I.V. Smolin. – K., 2005. – 31 p.

УДК 351.9:331.101.21

І.С. Андрющенко, канд. екон. наук (*ХДУХТ, Харків*)

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ: ЗМІНИ 2020

31 грудня 2019 року набрала чинності постанова КМУ від 04.12.2019 р. №1132, якою викладено у новій редакції Порядок здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю. Цей Порядок визначає процедуру здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю юридичними особами (зокрема їх структурними та відокремленими підрозділами, які не є юридичними особами) та фізичними особами, які використовують найману працю.

Зокрема, змінами передбачено, що підставами для здійснення інспекційних відвідувань є:

- 1) звернення працівника про порушення стосовно нього законодавства про працю;
- 2) звернення фізичної особи, стосовно якої порушено правила оформлення трудових відносин;
- 3) рішення керівника органу контролю про проведення інспекційних відвідувань, прийняте за результатами аналізу інформації, отриманої із засобів масової інформації, інших джерел, доступ до яких не обмежений законодавством;
- 4) рішення суду;
- 5) повідомлення посадових осіб органів державного нагляду (контролю), правоохоронних органів про виявлені в ході виконання ними повноважень ознак порушення законодавства про працю щодо неоформлення та/або порушення порядку оформлення трудових відносин;

б) інформація:

Держстату та її територіальних органів про наявність заборгованості з виплати заробітної плати;

ДПС та її територіальних органів про:

– невідповідність кількості працівників роботодавця обсягам виробництва (виконаних робіт, наданих послуг) до середніх показників за відповідним видом економічної діяльності;

– факти порушення законодавства про працю, виявлені в ході здійснення повноважень;

– факти провадження господарської діяльності без державної реєстрації у порядку, встановленому законом, як суб'єкта господарювання;

Пенсійного фонду України та його територіальних органів про:

– роботодавців, які нараховують заробітну плату 30 і більше відсоткам працівників менше мінімальної;

– роботодавців, в яких стосовно працівників відсутнє повідомлення про прийняття на роботу;

– роботодавців, в яких протягом місяця кількість працівників, що працюють на умовах неповного робочого часу, збільшилася на 20 і більше відсотків;

– фізичних осіб, які виконують роботи (надають послуги) за цивільно-правовими договорами в одного роботодавця більше року;

– роботодавців, в яких стосовно працівників відсутні нарахування заробітної плати у звітному місяці, що завершився;

– роботодавців, в яких протягом року не проводилася індексація заробітної плати або сума підвищення заробітної плати становить менше суми нарахованої індексації;

– роботодавців, в яких 30 і більше відсотків фізичних осіб працюють на умовах цивільно-правових договорів;

– роботодавців із чисельністю 20 і більше працівників, в яких протягом місяця відбулося скорочення на 10 і більше відсотків працівників;

– інформація профспілкових органів про порушення прав працівників, які є членами профспілки, виявлені у ході здійснення громадського контролю за додержанням законодавства про працю;

– доручення Прем'єр-міністра України;

– звернення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

– запит народного депутата України;

– невиконання вимог припису інспектора праці.

Змінами визначено права інспекторів з праці.

Інспектори праці (за наявності службового посвідчення) безперешкодно мають право:

1) під час проведення інспекційних відвідувань за наявності вищезазначених підстав, без попереднього повідомлення о будь-якій годині доби з урахуванням вимог законодавства про охорону праці проходити до будь-яких виробничих, службових, адміністративних приміщень об'єкта відвідування, в яких використовується наймана праця;

2) ознайомлюватися з будь-якими книгами, реєстрами та документами, ведення яких передбачено законодавством про працю, що містять інформацію/відомості з питань, які є предметом інспекційного відвідування, з метою перевірки їх відповідності нормам законодавства та отримувати завірені об'єктом відвідування їх копії або витяги;

3) наодинці або у присутності свідків ставити керівнику та/або працівникам об'єкта відвідування, іншим особам, що володіють необхідною інформацією, запитання, що стосуються законодавства про працю, отримувати із зазначених питань усні та/або письмові пояснення;

4) за наявності ознак кримінального правопорушення та/або створення загрози безпеці інспектора праці залучати працівників правоохоронних органів;

5) отримувати від органів державної влади, об'єктів відвідування інформацію та/або документи, необхідні для проведення інспекційного відвідування.

Також визначено права об'єктів відвідування:

1) перевіряти в інспектора праці наявність службового посвідчення;

2) одержувати копію направлення на проведення інспекційного відвідування;

3) не допускати до проведення інспекційного відвідування у разі відсутності службового посвідчення; коли на офіційному веб-сайті Держпраці не оприлюднено уніфікованої форми акта інспекційного відвідування;

4) подавати в письмовій формі свої пояснення, зауваження до акта інспекційного відвідування;

5) перед підписанням акта інспекційного відвідування бути поінформованим про свої права та обов'язки;

6) вимагати від інспектора праці додержання вимог законодавства;

7) вимагати нерозголошення комерційної таємниці або конфіденційної інформації об'єкта відвідування;

8) оскаржувати в установленому законодавством порядку неправомірні дії інспектора праці;

9) отримувати консультативну допомогу від інспектора праці з метою запобігання порушенням під час проведення інспекційних відвідувань;

10) фіксувати проведення інспекційного відвідування засобами аудіо-, фото- та відеотехніки;

11) оскаржувати припис та/або вимогу інспектора праці.

УДК 65.012.23:65.012.8

Д.Г. Бакаляр (ХДУХТ, Харків)

ГЕНЕЗИС ДЕВІАНТНИХ ФОРМ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ ПІДПРИЄМСТВ

До характерних інституційних девіантних форм розвитку підприємницького середовища в Україні, в повній мірі, можливо віднести такі, що виражаються у специфічній формі взаємодії підприємців із зовнішнім середовищем, до яких належать: розвиток корупції, відтворення адміністративних бар'єрів, ухилення від сплати податків і вхід до тіньової економіки, нецивілізоване рейдерство, що призводить до неправомірного захоплення власного майна, непрозорість та несправедливість судової системи, правила взаємовідносин у трикутнику «суспільство - влада - бізнес».

Значущість проблеми подолання корупції на всіх рівнях взаємодії чиновницької бюрократії з підприємцями і окремими громадянами поставила її в один із провідних пріоритетів держави.

До негативних економічних результатів корупції можна віднести: зростання масштабів тіньової економіки при відповідному зменшенні податкових надходжень, підрив довіри агентів ринку - суб'єктів господарської діяльності до здатності влади встановлювати і дотримуватися чесних правил гри; зниження ефективності конкурентних механізмів ринку і дискредитацію ідеї ринкової конкуренції, оскільки перевага часто отримує не сам конкурентоспроможний суб'єкт, а той, хто здатний дати хабар; зростання цін за рахунок корупційних накладних витрат, що перекладаються на споживача; неефективне нецільове витрачання бюджетних коштів під час розподілу державних і муніципальних